

KOHTLA-JÄRVE LINNAVALITSUS

Kohtla-Järve Linnavolikogu
volikogu@kjl.v.ee

Meie: 13.10.2023 nr 4-2/3100-1

Vastus arupärimisele

Tahan Teid alustuseks tänada võimaluse eest rääkida Kohtla-Järve linna vaatest niivõrd olulisel ja aktuaalsel, kuid ka keerulisel teemal. Selleks, et vastata Teie küsimusele pean alustuseks täpsustama korruptsiooni ja korruptiivsuse mõistet. Korruptsiooni defineerimisele saab läheneda kahe nurga alt, kas seadusekeskselt või avaliku arvamuse keskselt. Seadusekeskne määratlus lähtub sellest, mida seadustes korruptsiooniks peetakse, samas kui avalikul arvamusel põhinev definitsioon lähtub laiemast avaliku arvamuse või indiviidi hinnangust ning tajub korruptsioonina tihti ka seda, mis jääb seaduse raamidest välja. Avalikul arvamusel ja inimese tajul põhinev arusaam on tunduvalt laiem ning isegi, kui seaduses olevaid keelde ei rikuta, võib eetilisel tasandil olla tegemist taunitava olukorraga. Korruptsiooni määratlemise muudab keeruliseks asjaolu, et korruptsioon on sotsiaalne nähtus, millele on aegade jooksul antud palju erinevaid tähendusi nii rahvusvaheliselt, riikide tasandil kui ka kitsamalt piiritletud kogukondades nagu seda on näiteks Kohtla-Järve linn. Kokkuvõtvalt võib öelda, et see mida me tajume korruptsioonina, sõltub väga palju keskkonnast ja väärtusruumist, kus me oleme üles kasvanud. Isegi nii väikeses riigis nagu on Eesti on inimeste arusaamad sellest, mis on korruptsioon, piirkonniti väga erinevad. Ladina keelne sõna „corruptio“ tähendab moraalset laostumust, rikutust, äraostetavust. Kõige laialdasemalt kasutatavam definitsioon on „ametikoha või (mõju-)võimu kuritarvitamine omakasu eesmärgil.“ Seejuures ei pea kasu olema alati rahaline, vaid võib olla ka näiteks võimupositsiooni saamine. Laiemalt saab defineerida korruptsiooni ka kui usalduse kuritarvitamist. Nii jaguneb korruptsioon institutsionaalseks, kus on tegemist ametikoha kuritarvitamisega, ja individist lähtuvaks, mille puhul kuritarvitatakse usaldust.

Tavapäraselt räägitakse korruptsiooni mõjudest riiklikul tasandil, kuid täpselt samasugust mõju avaldab korruptiivsus ka linna või valla tasandil. Kui me ei tegutse pidades silmas avalike vahendite vastutustundlikku kasutamist, kahjustab see avaliku sektori kulutuste tõhusust. Eriti siis, kui avaliku sektori vahendid on piiratud, kahjustab korruptiivne mõtteviis ka linnaeelarve jätkusuutlikkust ja vähendab vahendeid investeeringuteks. Eelarvepuudujäägi korral on korruptiivsete otsuste tagajärjena tekkinud võla teenindamise kulul edasine pikaajaline mõju linnaeelarvele. Kuna korruptsioon ja halb majanduslik olukord toetavad ja süvendavad teineteist, siis on korruptsioonivastane võitlus sama tähtis kui reformid, et tagada nende kestlikkus. Linnakodanikud ja ettevõtted ootavad meilt läbipaistvust ja vastutustundlikkust - Korruptsioon pidurdab linna arengut. Ettevõtluskeskkonnas tekitab korruptiivsus ebakindlust, mis aeglustab protsesse ja tekitab mõttetuid lisakulusid. See muudab asukoha äritegemiseks vähem atraktiivseks ning seega vähendab erasektori investeeringuid ja konkurentsivõimet ega võimalda

Keskaltee 19
30395 Kohtla-Järve
EESTI
registrikood 75001017

tel +372 337 8500
faks +372 337 8503
e-post: linnavalitsus@kjl.v.ee

SEB Pank AS
IBAN EE441010552010016001
SWIFT/BIC EEUHEE2X

Swedbank AS
IBANEE402200001120012980
SWIFT/BIC HABAE2X

linnal oma potentsiaali täielikult ära kasutada. Lisaks võtab korruptsioon maksumaksjatelt huvi makse maksta, kui me ei näe omamaksurahaga vastutustundlikku ümberkäimist, siis hoidume selle tasumisest. See omakorda avaldab mõju avaliku sektori rahalistele vahenditele, nii et vähenevad maksutulud ja kahaneb veelgi avaliku sektori suutlikkus investeerida. Korruptiivse tegevuse tulemusena vähenenud vahendid võivad avaldada kahjulikku mõju sotsiaalkaitsele ja avalikele teenustele, sest nii on kasutatav eelarve väiksem ning häiritud on õiglane juurdepääs avalikele teenustele.

Aja jooksul tekitab ja süvendab korruptsioon sotsiaalset ebavõrdsust, kahandades usaldust avaliku võimu vastu ning usku nii kohaliku omavalitsuse kui valitsuse ja riigiasutuste vastu. Korruptsiooni tegelikku kahju ei saa hinnata üksnes ebaseaduslikult saadud tulu või kõrvale suunatud avalike sektori vahenditega. See hõlmab ka tootluse vähenemist, mis on tingitud vahendite väärkasutusest, stiimulite moonutamisest ja muudest korruptsioonist tulenevatest kahjustest. Ja mis kõige olulisem, korruptsioon õhustab usaldust seadusjärgsete institutsioonide vastu, vähendades nende võimet pakkuda asjakohaseid avalikke teenuseid ja luua erasektori arenguks soodsat keskkonda. Äärmuslikel juhtudel võib korruptsioon tuua kaasa usaldusväärse kadumise, mis viib poliitilise ja majandusliku ebastabiilsuseni, mille tõttu on stabiilset arengut raskem saavutada. Korruptiivsus avaldab mõju ka linnakodanike julgeolekule süvendades kriise ja usaldamatust ka riigivõimu vastu, mille tulemusena kasvab muu hulgas kuritegevus ja väheneb turvalisus, samuti võimendub äärmuslike ehk vägivalda õhutavate ideede või liikumiste tekkimine ja levik. Kokkuvõttes võivad ohtu sattuda demokraatia ja inimõiguste tagamine. Igaüks, kes meie linna poliitilise ja majandusliku olukorraga kursis on ja omab kainet analüüsivõimet võib selle kirjelduse põhjal teha oma järeldused.

Korruptsioonikuriteod on ühed kõige raskemini avastatavad kuriteod ning vaatamata korruptsioonina tajutavatele juhtumitele ja mitmetele erinevalt sõnastatud definitsioonidele sageli raske tuvastada, sest paljud juhtumid jäävad niinimetatud „halli alasse“, millele on raske anda üheselt mõistetavat õiguslikku hinnangut, mis aga ei muuda neid eetiliselt õigeteks. Just seetõttu ei soovi ma nimetada ühtegi konkreetset isikut, kuid minu hinnangul satuvad paljud käitumis- ja tegutsemismustrid, mida meie linnas on aastakümneid praktiseeritud just sinna valdkonda. Kõige parema ülevaate sellistest tegevustest annavad aastate jooksul koostatud põhjalikud revidentide kontrollaktid, milles välja toodud korruptsiooniriskid ja rikkumised on jäänud linnavõimude poolt maandamata. Läbi selliste tegevuste on aastakümneid kuritarvitanud nii avalikke vahendeid kui ka linnaelanike usaldust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Virve Linder
linnapea